

2009. a. KOKKUVÕTE VAATLUSKOHTUNIKE ARUANNETE ja T-LITSENTSI OMAVATE KOHTUNIKE ISIKLIKE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL

Vaatluskohtunikud tegutsesid 30-l EKJL korraldatud võistlusel, kõigil BIGPANK Kuldliiga osavõistlustel ja teistel Eestis toimunud rahvusvahelistel võistlustel. Järgnev kokkuvõte käsitleb lõppenud võistlusaastat läbi vaatluskohtunike aruannete ja nende isiklike tähelepanekute. Vaatluskohtunike töös on avaldunud erinevad seisukohad: ühed peavad olulisemaks kontrollivat, teised nõuandvat-abistavat funktsiooni. Ühise arvamuse kohaselt on mitmeid aastaid kasutatud vaatluskohtuniku aruandevorm vananenud ja tuleb järgmiseks hooajaks välja vahetada.

Võistlusjuhendid. Eesti meistri- ja karikavõistluste juhendid olid hästitoimivad, juhendite kaksipidist tõlgendamist esines haruharva. Juhendite rikkumisi oli vähe: Eesti A-klassi meistrivõistlustel lubati väljaspool arvestust, selleks EKJL juhatuse otsust omamata, kaasa teha noorsooklassi kuuluval sportlasel, B-klassi meistrivõistlusel osales lubatust noorem sportlane, murdmaajooksu karikavõistlustel võistles vähemalt üks sportlane kahel alal. Esimesel juhul ületas selleks loa andnud isik oma volitusi, sest õigus juhendi erakorraliseks muutmiseks on ainult EKJL juhatusel, teistel juhtudel on tegemist ühelt poolt ülesandmiste kontrollija ja võistluste sekretariaadi hooletusega, teiselt poolt aga asjaomaste klubide tahtmatu (või tahtliku) ebaausa käitumisega. BIGBANK - Kuldliiga juhend oli möödunud hooajal põhjalikum ja täpsem, kui eelnevatel aastatel, mistõttu võistlused kulgesid probleemideta. Teatud segadusi-arusaamatusi tekitas mõnedel etappidel üksikute väljakualade formaadi (3+3 katse asendamine 2+2 katsega) muutmise võistluste käigus. Finaaletapil ei sätestatud juhendiga harva kavas oleva A-vanuseklassi 200 m tõkkejooksu tõkkevahesid, mistõttu osal võistlejatest tuli distants läbida neile harjumatu tõkete rajalepaigutusega. TV 10-olümpiastardi juhendiga pole kindlaks määratud kõrgus- ja teivashüppe algkõrgusi ning lati tõstmise korda, mis põhjustab igakordseid vaidlusi madalaima algkõrguse valimisel. Ühes vanuseklassis jäi kõrgushüppes kolmandat kohta jagama 5 võistlejat, mis oli tingitud lati tõstmise intervalli vähendamisest liiga suurel kõrgusel (st 5 cm kaupa lati tõstmine põhjustas paljude võistlejate väljalangemise ühel-samal kõrgusel, ehk 3 cm kaupa tõstmisele oleks tulnud varem üle minna).

Ajakavad. Kõigi olulisemate võistluste ajakavad vastasid võistlusmäärustele ja arvestasid valdavas enamikus ka spordibaaside tehnilisi võimalusi. Vaatlejad täheldasid suuremaid ja väiksemaid ajanihkeid ajakava täitmisel. Ära märgiti nii alade alguse hilinemist kui ka ajakava venimist, tihti koos ettepanekuga korrigeerida ajakava vahetult enne võistluste algust võistlejate lõpliku hulga selgumisel. Ajakava „kokku tõmmata” soovitati klubide suvistel karikavõistlustel (nii täiskasvanud kui ka noored-juuniorid). Nimetatud soovitus vastu on asjaolu, et klubid kavandavad võistlemise esialgse ajakava kohaselt ja selle viimasel hetkel muutmisel võib tekkida olukord, kus üks sportlane peab üheaegselt osalema kahel või isegi kolmel alal. Koolinoorte maailmameistrivõistlustel märgiti ära ühe võistlejategrupi kõrgushüppe alguse 30-minutiline hilinemine, kuna eelmine võistlejategrupp oli rohkearvuline ja võistluspaik ei vabanenud õigeaegselt. Samas on küsitav, kui täpselt on võimalik ennustada 17 väga erineval tasemel osalejaga kõrgushüppevõistluse kestvust ja kui otstarbekas on säärase ennustuse alusel ajakava muuta. Kuna kõik ajakavad on internetis kergelt kättesaadavad, ei tohiks nende muutmisel unustada ka pealtvaatajaid, kes tulles ajakava kohaselt vaatama mingit kindlat ala, võivad ebameeldivalt üllatuda, kui see on juba lõppenud. Kuldliiga Jõgeva etapil põhjustas suure hilinemise ajakavas 10-le minutile

kavandatud võistluste avamise venimine peaaegu poole tunni pikkuseks, mis tingis kõigi jooksualade hilinemise. Väiksemaid hilinemisi juhtus eeldatust suurema võistlejate arvu tõttu ka Kuldliiga teistel etappidel. Samas ei häirinud need hilinemised oluliselt võistluste käiku ja jäid pealtvaatajaile märkamatuks. Täielikult õigustas end tänavu paljudel mitmevõistluse meistrivõistlustel kasutatud praktika, kus kindlaks määrati ainult iga võistluspäeva esimese ala algusaeg ning järgmiste alade algus kuulutati vähemalt 30 min pausi ja võistlejate soove arvestades välja eelmise ala lõppedes.

Võistlusteks valmistumine. Koostöö võistluste korraldajate, läbiviijate ja kohtunike vahel sujus kõikjal lodusalt. Üsna hästi on juurdunud eelülesandmiste süsteem Eesti meistri- ja karikavõistlusteks. Põhjendamatult palju esines veel viimasel hetkel (tegelikult ka peale juhendis ettenähtud tähtaja lõppu) tehtavaid mahavõtmisi. See põhjustas lisaraskusi sekretariaadi töös ja tõi mõnikord kaasa stardiprotokollide hilinemise. Võistluste läbiviijaile ja spordibaasidele tekitas tänavu lisamuresid EKJL uue arvutiprogrammi „8lanes” kasutamiseks vajalike tehniliste lahenduste loomine. Põhimõtteliselt tuli selleks välja ehitada spetsiaalne WiFi - võrk ja tagada kõigi võistluspaikade elektrivarustus. Sisevõrk suudeti rajada ainult Rakvere staadionil, Võru staadionil ja Valga Keskstaadionil (Kadrioru staadionil oli see olemas juba varem) Võistluspaikade elektriga varustamine tekitas probleeme Kohila staadionil, kus vajalikku eeltööd polnud tehtud ning ajutisi toiteliine veeti vahetult enne võistluste algust ja veel selle ajalgi. Arvutilevi tagati (Kadrioru, Rakvere, Võru ja Valga staadionid välja arvatud) portatiivse aparatuuriga.

Võistluste tehniline läbiviimine. Vaatluskohtunikud jämedaid vigu kohtunike töös ei täheldanud. Aruannetes on tähelepanu juhitud kohtunike liiga vabale käitumisele võistluspaikades, organiseerumatule liikumisele võistluspaika ja tagasi, vähest keskendumist käimasolevale alale võistluspaikades. Ohutustehnikanõuete olulisi rikkumisi kohtunike poolt pole vaatljad täheldanud. Märkusi on kettaheitevõistluse määrustevastase kaitsevõrguga läbiviimise kohta BIGBANK Kuldliiga Kohila etapil, kus tekkis reaalne oht nii pealtvaatajatele kui ka 200 m jooksu starti ootavatele jooksjatele. Kettaheite üleviimisel lubatust madalama kitsevõrguga võistluspaika, tulnuks suur osa pealtvaatajaid ümber paigutada ja 200 m jooksude toimumisaega muuta, mida aga võistluste käigus polnud võimalik teha. Samas on mõistetav korraldajate soov luua võistlejaile maksimaalselt soodsad tingimused. Rukkilillemängudel Võrus hindas vaatleja vasaraheiteväljaku põhistaadionist liialt kaugel asuvaks, ka ei vastanud sealne kaitsevõrk kõigile ohutusnõuetele. Fotograafide käitumisele väljakul on etteheiteid pisut vähem kui eelmisel aastal, kuid mitme vaatleja poolt leiab nende liiga vaba ja võistluste käiku segav ning neile endile ohtlik tegutsemine võistluspaikades äramärkimist. Eesti MV Kadrioru staadionil esines tõsiseid puudusi distantsikohtunike töös (3000 m takistusjooksu stardihetkel polnud 1500 m stardi juures asuv takistus korrektselt rajale paigutatud ning selle juures polnud ühtki distantskohtunikku, distantsikohtunike vanem aga andis vanemstarterile lähetamiseks loa; ükski distantsikohtunik ei märganud jämedat määrusterikkumist meeste 800 m jooksus), mis vaatluskohtuniku aruandes aga ei kajastu. Kuldliiga finaali planeeriti Kadrioru staadionile arvestusega, et võistluse viimased (pea)alad toimuksid õhtupimeduses kunstliku valgustusega. Kuna Kadrioru staadionil vajalikku valgustussüsteemi pole, telliti see mujalt, kuid jäi vajalikust (ja lubatust) kordades nõrgemaks, mistõttu viimased jooksualad ja meeste kettaheite toimusid sedavõrd pimedas, et elektrooniline kaugusemõõtmise süsteem ei toiminud ning nõuetekohast pilti ei tootnud ka kumbki fotofinišitest, raskendatud oli teleülekanne tegemine ning väljakukohtunikud riskisid pidevalt eluga, sest ketta lendu polnud võimalik jälgida. Huvitavaks eksperimendiks oli ERGO Maailmamängude läbiviimine A.le Coq Arenal, kus küll sinna paigutatud ajutine heitering ja kaitsevõrk vaatluskohtuniku hinnangul võistlusmäärustele täielikult ei vastanud, kuid tulemuste edetabelikõlblikust see ei mõjutanud. Hooaja jooksul esitati kohtunike otsuste peale kaks kirjalikku protesti. Esimene neist käsitles

Aigar Kuke diskvalifitseerimist 60 tõkkejooksus kõrvalrajal asuvate tõkete riivamise pärast Eesti talvistel mitmevõistluse meistrivõistlustel. Protest rahuldati, kuna ükski distantsikohtunik, võistluste peakohtunik ega ka jooksude peakohtuniku ülesannetes tegutsenud kohtunik määrusterikkumist ei märganud, kolme määrusterikkumise fikseerinud starteri diskvalifitseerimisettepanek polnud aga jooksude peakohtuniku arvamuse kohaselt nõuetekohaselt vormistatud ning võistluste informaator kuulutas diskvalifitseerimise välja enne jooksude peakohtuniku asjakohast otsust. Teine protest esitati Nikolai Vedehhini diskvalifitseerimise kohta 800 m jooksus Eesti suvistel meistrivõistlustel. Määrusterikkumise tuvastasid taas starterid, kuid diskvalifitseerimisotsust ei tehtud enne seda, kui võistluste peakohtunikekogu sai üle vaadata jooksu videokorduse, mis määrusterikkumist ka vaieldamatult tõestas. Protesti ei rahuldatud. Reklaaminõuete vastu eksimisi on vaatlejad täheldanud vähe. Olulisematena on märgitud sõiduauto paigutamine sissepoole jooksurada Kuldliiga finaalis ja Elioni õhupalli paiknemine sealsamas mõnedel EKJL-i võistlustel.

Vaatlejaaruannetes kajastuvad kohtunikutöö valdkonnad.

Sekretariaat. Hooaja märksõnaks oli uue arvutiprogrammi „8lanes” edukas juurutamine. Kuigi (eriti välisshooaja alul) esines ohtralt tehnilisi probleeme, rakendus programm hästi. Programmiga ühildati nii Omega kui ka FinishLynx süsteemi fotofinišid. Uut programmi rakendati täies mahus kõigil EKJL-i võistlustel ja Kuldliiga etappidel, milleks viidi kõigis võistluste toimumispaikades läbi alasekretäride kiirkoolitus. Programmi tööks vajalik statsionaarne Wifi sisevõrk on olemas Kadrioru, Valga, Võru ja Rakvere staadionitel, mujal seati üles ajutine võrk, mille töökindlus oli üllatavalt hea. Sekretariaatide ja alasekretäride töös vaatlejad olulisi puudusi ei täheldanud. Tähelepanu on juhitud alasekretäride vigadele sümbolite kasutamisel protokollides ja nende soovimatusele korrata vanemkohtuniku poolt öeldud tulemusi. Sekretariaatide töös märgiti ära ka esimeste alade protokollide kroonilist hilinemist, mis tingitud väga suurest ja sageli ka hilinenud mahavõtmiste arvust eriti noortevõistlustel. Tänu uuele arvutiprogrammile osutus võimalikuks taasloobuda võistlejakaartide kasutamisest TV 10-olümpiastardi võistlussarjas. Edukalt suudeti toime tulla ka Koolinoorte Maailmameistrivõistluste eriti keerulise ja kohmaka punktiarvestuse süsteemiga, teenides ära Rahvusvahelise Koolispordiliidu kõrge tunnustuse.

Informaatorid. Informaatorite tööle vaatlejalte suuremaid etteheiteid pole. Puudustena on välja toodud korduvad „sisserääkimised” Kuldliiga etappidel. Kahjuks ei kajastu aruannetes uue arvutiprogrammi „8lanes” rakendamine informaatorite töös ja selle võimaluste ära kasutamine. Mitmes aruandes on negatiivsena märgitud nn „liikuva” informaatori puudumist, samas kui selle järele puudub põhimõtteline vajadus, sest kõik tulemused on informaatoritele arvuti vahendusel reaajas kättesaadavad. Vastakad on vaatlejate hinnangud võistluste käigus tehtavate (tegemata) intervjuude osas. Neid peetakse nii „võistluste soolaks” kui ka võistlusi häirivaks faktoriks. Ka ei kajastu aruannetes pealtvaatajate poolt aastaid tõusev nurin liiga kõvahäälese, tänavu ka mõnedel võistlustel liiga uimase (Kuldliiga Kose etapp) taustamuusika kohta.

Personaliteenistus. Personaliteenistuse tööd hindavad vaatlejad eeskätt kohtunikebrigaadide- ja teenistuste komplekteerituse põhjal. Põhiliselt hinnati kohtunike arvu võistluste vähemalt piisavaks. Kuldliiga ühel talvisel etapil on märgitud brigaadide alakomplekteeritust, kuid pole selgitatud, milles see avaldub. Vähem on aruannetes kajastatud kohtunike ratsionaalset rakendamist, nende oskuste maksimaalset ära kasutamist ja personalitöö otsest korraldamist. Väga heatasemelisena on märgitud personaliteenistuse Rakveres toimunud võistlustel ja Eesti suvistel meistrivõistlustel Tallinnas. Viimane väide on vaieldav, sest vigu ja vajakajäämisi distantsikohtunike töös põhjustas eeskätt personaliteenistuse ükskõikne ja lohakas suhtumine distantsibrigaadi komplekteerimisse.

Registreerimisteenistus. Registreerimisteenistuste tööle vaatlejalte olulisi etteheiteid pole. Märgitud on teenistuse kohati üleaarust aktiivsust Valgas. Kohati ei täida

registreerimisteenistused oma ülesandeid täielikult (nt ei kontrollita võistlejanumbrite olemasolu ja kinnitust ja võistlejad registreeritakse ainult nime järgi, praktiliselt ei kontrollita naelikute tallapaksust jne).

Pressiteenistus. Seoses Tehnilise Informatsiooni Keskuste rakendamisega suurematel võistlustel on vajadus pressiteenistuse, kui vahelüli meedia ja sekretariaadi vahel, järele kadunud. Väiksematel võistlustel saab üksikute ajakirjanike teenindamisega hakkama ka sekretariaat

Inventariteenistus. Inventariteenistust rakendati täismahulisena ainult Kadrioru staadionil toimunud rahvusvahelistel võistlustel ja Eesti MV-I, mujal piirduti võistlusvahendite kaalumise ja kontrollimise abinõudega staadionidel valdavalt puuduvad, mis teeb eriti raskeks odade määrustepärasuse tagamise.

Peakohtunikekogud. Peakohtunikekogude tegevuse hindamisel on vaatlejad pealiskaudsed, põhimõttelisi etteheiteid pole kellelegi esitatud. On märgitud esmakordselt peakohtunikena tegutsejate mõningast ebakindlust. Peakohtunikekogu (sh vaatleja enese) tegevust võistlusteks valmistumisel ei käsitle aruanded üldse.

Võistlusbaasid:

Lasnamäe Kergejõustikuhall. Eesti suurim ja parim sisehall. Heas võistluskorras. 8 rada sirgel, 6 rada ringil, 3 kaugus- ja kolmikhüppe, 2 kõrgushüppe ja 2 teivashüppe üheaegselt kasutatavat võistluspaika. Inventariga hästi varustatud, personal asjatundlik. Puuduseks kehva akustika. Võistluspaigad hästi ettevalmistatud.

Tallinna Spordihall. Heas võistluskorras. 8 rada sirgel, 4 rada ringil, 2 kaugus- ja kolmikhüppe, 2 kõrgushüppe ja üks teivashüppe üheaegselt kasutatavat võistluspaika. Inventariga hästi varustatud, personal osaliselt kogematu, kuid püüdlik. Võistluspaigad rahuldavalt ettevalmistatud, liiva tase maandumiskastides lubatust madalam.

Audentese Spordihall. Rahuldavas võistluskorras. 6 rada sirgel, 4 rada ringil, 2 kaugus- ja kolmikhüppe, üks nõuetekohane kõrgushüppe ja üks teivashüppe üheaegselt kasutatav võistluspaik. Kaugus- ja kolmikhüppe maandumiskastid varjavad 60 m finišijoont, teivashüppe ohustab 60 m starte. Hädavajalik võistlusinventar olemas. Personal vastutulelik, kuid väheste kergejõustikualaste teadmistega. Võistluspaigad rahuldavalt ettevalmistatud.

Tartu Ülikooli Kergejõustikuhall. Rahuldavas võistluskorras. 8 rada sirgel, 4 rada ringil, 2 kaugus- ja kolmikhüppe, 2 kõrgushüppe ja 1 teivashüppe üheaegselt kasutatavat võistluspaika. Inventariga hästi varustatud (kui kõik vajalik õnnestub üles leida). Personal Eesti rohkearvulisim, kuid kohati saamatu ja ükskõikne. Võistluspaigad (peakohtunikekogu suurel kaasabil) hästi ettevalmistatud.

Võru Spordihall. Heas võistluskorras. 6 rada sirgel, 4 rada ringil. 2 kaugus- ja kolmikhüppe, 2 kõrgushüppe ja 1 teivashüppe üheaegselt kasutatavat võistluspaika. Väga hea võistluspaikade paigutusega hall. Vajalik inventar olemas, personal asjatundlik. Võistluspaigad hästi ettevalmistatud.

Kadrioru staadion. Eesti Kergejõustiku esindusstaadion. Suurepärasel võistluskorras. 8 rada sirgel ja ringil. 2 üheaegselt kasutatavat kõrgus- ja teivashüppepaika, 1 kaugus- ja kolmikhüppepaik, ainsana Eestis omab nõuetekohast soojendusväljakut. Inventariga ülihästi varustatud, personal professionaalne. Võistluspaigad väga hästi ettevalmistatud.

Rakvere staadion. Väga heas võistluskorras. 8 rada sirgel, 6 rada ringil. 2 kõrgushüppe, 2 teivashüppe ja 2 kuulitõuke üheaegselt kasutatavat võistluspaika, 1 kaugus- ja kolmikhüppepaik, tagaväljakul ketta- ja vasaraheitesektor. Inventariga väga hästi varustatud, personal kogematu ja asjatundlik. Võistluspaigad väga hästi ettevalmistatud.

Tartu Tamme staadion. Väga heas võistluskorras. 8 rada sirgel ja ringil, 2 kaugus- ja kolmikhüppe, 2 kõrgushüppe ja 2 teivashüppe üheaegselt kasutatavat võistluspaika. Inventariga väga hästi varustatud, personal teovõimeline. Oodatud tribüüniehituse tõttu ei kavandatud möödunud hooajal staadionile kahjuks ühtki suuremat võistlust.

Valga Keskstaadion. Väga heas võistluskorras. 6 rada sirge ja ringil. 2 üheaegselt kasutatavat kõrgushüppepaika, 1 kaugus- ja kolmikhüppe ning 1 teivashüppepaik. Vasaraheiteväljak Tivoli pargis. Inventariga hästi varustatud (kahjuks pole staadionil tuulemõõtureid). Personal kogenud ja asjatundlik. Võistluspaigad väga hästi ettevalmistatud.

Võru staadion. Vastavatud heas võistluskorras uus staadion. 8 rada sirgel, 6 rada ringil. Vajadusel võimalik üheaegselt kasutada 2 kaugus- ja kolmikhüppe, 2 kõrgushüppe ja 2 teivashüppepaika ning 2 kuulitõukepaika. Vasaraheiteväljak suhteliselt kaugel. Inventariga rahuldavalt varustatud, personal asjatundlik. Võistluspaigad hästi ettevalmistatud. Esimesel hooajal kasutatud helivõimendusaparatuur oli praktiliselt töökõlbmatu ja heli kvaliteet väga halb.

Türi staadion. Heas võistluskorras. 8 rada sirgel, 6 rada ringil. 2 kaugus- ja kolmikhüppe üheaegselt kasutatavat võistluspaika. 1 kõrgus- ja 1 teivashüppepaik, vasaraheiteväljak. Hädavajalik inventar olemas, personal asjatundlik. Võistluspaigad väga hästi ettevalmistatud.

Jõgeva staadion. 8 rada sirgel, 6 rada ringil, kõiki väljakualade võistluspaiku üks, tagavaraväljak. Inventariga rahuldavalt varustatud, personal oskuslik. Võistluspaigad hästi ettevalmistatud.

Kärdla staadion. Heas võistluskorras. 8 rada sirgel, 6 rada ringil. Kõiki väljakualade võistluspaiku üks. Vajalik inventar olemas, personal asjatundlik. Kahjuks on „meretagune” staadion majanduslikult raskel ajal suurvõistlusteta jätetud.

Kose staadion. Heas võistluskorras. 8 rada sirgel, 4 rada ringil, kõiki väljakualade võistluspaiku üks. Inventariga rahuldavalt varustatud, personal veel kogenematu, kuid püüdlik ja teotahteline. Võistluspaigad hästi ettevalmistatud.

Kohila staadion. Rahuldavas võistluskorras, rajamärgistus uuendatud. 6 rada sirgel, 4 rada ringil, kaugus- ja kolmikhüppepaiku 2, teiste väljakualade võistluspaiku üks. Hädapärane inventar olemas, stardipakkudel pole juba kaks aastat suudetud asendada puuduvaid „naelu”. Personal väheste kogemustega, ükskõikse töösse suhtumisega. Võistluspaigad tänu kohtunike suurele abile enam-vähem rahuldavalt ettevalmistatud, „kroonilisi” raskusi valmistab heitesektorite korrektne mahamärkimine.

Tartu Ülikooli staadion. Kehvapoelses võistluskorras. 8 rada sirgel ja ringil, 2 üheaegselt kasutatavat kõrgushüppepaika, teisi väljakualade võistluspaiku üks. Kauase intensiivse kasutamise tõttu näeb staadion kulunud välja, üldmuljet halvendab tribüüni räämas vastasnõlv. Tribüüni enda kasutamine on eluohtlik, vähemalt viitasid sellele vastavad hoiatussildid Kuldliiga etapi ajal. Staadion on inventariga hädapäraselt varustatud. Personal rohkearvuline, kuid kaootiliselt tegutsev ja aeglane, oma ülesannetesse ükskõikse suhtuv. Peakohtuniku ja tema abiliste mitmepäevase töö tulemusena suudeti võistluspaigad Kuldliiga etapiks siiski rahuldavalt ette valmistada.

Viljandi staadion. Äsja valminud uuendatud staadion. 8 rada sirgel, 6 rada ringil. V eel enne staadioni kasutuselevõttu on ilmnenu projektierimis- (ja/või ehitus)praaki: peasirgel puudub 7. ja 8. rajal rajakattega kaetud pidurdusmaa, teise teivashüppepaiga maandumismatid katavad osaliselt jooksuraja jne.

Haapsalu staadion. Vajab remonti või vähemalt siseraja parandamist ja rajakatte osalist vahetamist.

SS „Kalev” Keskstaadion. Omaniku ükskõikse ja hoolimatu suhtumise tõttu on juba aastaid sisuliselt võistluskõlbmatu seisukorras. Inventar on puudulik, osaliselt katkine ja lõhutatud, personal oskamatu. Peale viimast tantsupidu on rajamärgistus kohati kadunud ja rajakate kulunud.

Staadionide ja spordiväljakute passistamine. Hooaja jooksul on kerkinud küsimus väikestel koolistaadionidel ja spordiväljakutel toimunud võistlustel saavutatud tulemuste edetabeli- ja rekordikõlblikkusest. Põhimõtteliselt ei tohiks EKJL anda luba võistluste korraldamiseks staadionidel ja väljakutel, mille vastavus võistlusmäärustele on kahtlane.

Tegelikuses kantakse võistlused EKJL võistluskalendrisse nende toimumiskoha määrustelevastavust kontrollimata. Rahvusvahelised sertifikaadid on Eestis olemas ainult vähestel staadionidel, võistlusmäärustele vastavuse tõestamiseks aga piisab üldjuhul ka staadioni passist või üleandmisaktist, kus toodud andmed olulisemate vahekauguste ja kõrgusvahede kohta. Muude spordiväljakute puhul tuleks nõuda litsentseeritud maamõõtja või maamõõtmisbüroo mõõtmisakti. Üldiselt oleks tarvilik koostada nimekiri nendest spordibaasidest, kus (ja millistel aladel) on tagatud kergejõustikuvõistluste võistlusmäärustepärane läbiviimine st viia läbi kergejõustiku võistlusbaaside passistamine.

Projekteerimis- ja ehitusvead. Vilets inventar. Möödapanekutest võistluspaikade planeerimisel Viljandi staadionil oli eespool juba juttu. Kahjuks pole see ainus negatiivne näide. Odaviske hoovõturaja viimine jalgpalliväljaku pikiteljest võimalikult kaugele väljaku äärelle Kose, Kohila ja Jõgeva staadionid) tekitab olukorra, kus olemasolev hoovõturada (ka koos hoovõtuks kasutatava jooksuraja laiusega) jääb võistlusmäärustega kehtestatust lühemaks. Kosel ja Jõgeval lahendati olukord ajutise või statsionaarse hoovõturaja pikenduse rajamisega väljapoole ringrada, Kohilas pole seda tehtud, mis tekitas pahameelt Kuldiiga osavõtjate seas. Kose ja Võru staadionidel ei ühti (seda kaugushüppe maandumiskasti minimaalse lubatud laiuse juures!) maandumiskasti ja hoovõturaja telgjooned, mis on võistlusmäärustega vastuolus. Kõigil viimasel aastakümnel rekonstrueeritud staadionidel kasutatakse kuulitõuke maandumissektori kattematerjalina peenikest killustikku või paekivitolmu. Kuigi nimetatud kattematerjali tihedus on staadioniti erinev ja on muutuv ka vihmaolude mõjul, ei saa säärase kattematerjali kasutamist õigeaks pidada, kuna kuuli maandumisel ei fikseeru maapinnale mitte kuuli jälg, vaid tekib kraater, mistõttu on kuuli reaalselt maandumiskohta võimatu määrata. Neid probleeme ei tekiks murukatte kasutamisel. Asjakohane on meenutada ka Türi staadioni 402 m pikkust ringrada. Kohila staadionil puudub kolmikhüppes 13 m statsionaarne hüppepakk. Kõik vaatlejad on märkinud Nordicu viimastel aastatel tarnitud (Kose, Jõgeva ja Võru staadionid) tõkete äärmiselt rasket käsitletavust (tõkete kõrguse muutmine on väga aeganõudev ja kohtunikele füüsiliselt ohtlik, kuna tõkkekõrgusi fikseerivad kuulikesed liiguvad väga raskelt ning augukeste servad, kuhu kuulikesed peavad asetuma, on üliteravad, mistõttu veritsevate ja sidemes näppudega distantsikohtunikud on nendel staadionidel tavanähe). Paratamatult hakkab tekkima mulje, et staadionide projekteerimisse ja ehitusjärelvalve teostamisse ei kaasata piisavalt kergejõustikuspetsialiste, kuigi neid leidub igas maakonnas. Ühel või teisel põhjusel tõrjuvad kohalikud omavalitsused, kes on enamikul juhtudel staadioniehituse tellijad, asjatundjad kõrvale, endal aga vajalikke teadmisi napib. Sama kehtib ka inventari tellimise-ostmise kohta, eriti kui tegemist on Nordicuga.

Tehniline varustus. Töökorras kergejõustikuvõistluste teenindamiseks kasutatavaid fotofinišikomplekte on Eestis 6 – kaks Omegat Tallinnas ning Finishlyxid Rakveres, Võrus, Kohilas ja Tartus Tamme staadionil. Tartu Ülikooli ASK-le kuuluv Macfinish ei käivitu enamasti stardipüstoli paugust, mistõttu seda saab kasutada ainult duubelkaamerana võimalikuks jooksjate paremusjärjestuse määramiseks. Tallinna Omegate stardiandurid on samuti ebatöökindlad. Valelähete kontrollaparatuuri on Eestis ainult üks komplekt, mis kuulub Tartu Ülikooli ASK-le ja polnud sisehooajal töökorras. Arvestades nõuet kinnitada kuni 400 m jooksudes rekordeid ainult juhul, kui valelähete kontrollaparatuuri kasutatakse, pole üks komplekt Eestile ilmselt piisav. Alates 2010.aastast loetakse rekordikõlblikeks ainult need tulemused, mille püstitamisel mõõdetakse tuult (kui see on vajalik) ultraheli kasutamisel põhinevate tuulemõõturitega, st toru ja tiivikuga tuulemõõturid tuleb kasutusest välja jätta. Kasutamiskõlblikke tuulemõõtureid on Kadrioru staadionil 3, Rakveres 2, Jõgeval 1, Kohilas 1, Tamme staadionil 1 (?), Võrus 1. Normaalingimustes on võistlustel kasutuses korraga 2 tuulemõõturit, mis oleks sobiv tuulemõõturite arv igal staadionil.

Kohtunike väljaõpe, täiendkoolitus ja litsentseerimine. Maakondade initsiatiivil korraldati uute kohtunike väljaõpetamiseks koolitusi Valgamaal, Hiiumaal, Läänemaal, Lääne-Virumaal, Harjumaal (Kose vald) ja Tallinnas, täiendkoolitusi Valgamaal, Võrumaal, Läänemaal, Lääne-Virumaal, Harjumaal (Kose vald) ja Tallinnas. EKJL kaasabil toimus alasekretäride väljaõpe tööks arvutiprogrammiga „8lanes” Tartus, Võrus, Valgas, Jõgeval, Türil, Rakveres, Kohilas, Kosel ja Tallinnas. EKJL korraldusel viidi Tallinnas läbi vabariiklik noorkohtunike päev, põhieesmärgiga õpetada välja uusi kohtunikke erioskusi vajavateks ametiteks. Tegutsesid sekretäride, starterite, informaatorite, dopingukontrolli kohtunike ja käimiskohtunike õpperühmad. Toimus ka õppus-arutelu maakondade noorkohtunike koolitajatele, kus kujundati välja suunad noorkohtunike konkursi läbiviimiseks, pääsuks tegutsema Euroopa juunioride MV 2011.a. Tallinnas. Kohtunike ümberlitsentseerimine viidi edukalt läbi Võrumaal, Läänemaal ja Tartus. Hiiumaal, Lääne-Virumaal, Valgamaal, Jõgevamaal ja Tallinnas viidi ümberlitsentseerimine suuremas osas läbi juba 2008.a. Litsentsi omandasid ka Harjumaa kohtunikud Kose vallast. Ümberatesterimine on kahjuks läbimata enamikul Järvamaa ja Raplamaa, Saaremaa, Pärnumaa, Viljandimaa ja Ida-Virumaa kohtunikel. Rahvusvahelisel koolitusel osalesid Egert Juuse, kes omandas Euroopa Kergejõustikuliidu tehnilise esindaja (ATO) kvalifikatsiooni, ning Jekaterina Jutkina, kes võeti Euroopa Kergejõustikuliidu käimiskohtunike grupi liikmeks.

Kohtunikekogud ja nende valmidus võistluste läbiviimiseks. Eeldusel, et üheaegselt töötavad täiskomplekteeritud jooksbrigaadid ja vähemalt viis väljakubrigaadi ning vajalikud kohtunikuteenistused on Eesti meistri- ja karikavõistluste või Kuldliiga osavõistluse läbiviimiseks vaja 80 kuni 100 kohtunikku, kellest vähemalt pooled peaksid omama kehtivat litsentsi, nendest peakohtunik ja tema kaks asetäitjat, peasekretär ja vähemalt üks tema asetäitja, jooksude peakohtunik, 5 ala peakohtunikku ning inventari- ja registreerimisteenistuste juhatajad peavad olema kehtivat A või B litsentsi omavad rahvuskategooria kohtunikud, erandkorras C litsentsiga I kat kohtunikud, kes taotleavad B litsentsi omistamist. Kolmest (soovitavalt neljast) starterist vähemalt üks peab omama starteri A ja ülejäänud B erilitsentsi, kahest fotofinišikohtunikust vähemalt üks A ja teine B erilitsentsi, vähemalt üks (soovitavalt kahest) informaatorist A erilitsentsi. Ala vanemkohtunikud, distantsikohtunike, lõpukohtunike ja ajamõõtjate vanemad peavad olema vähemalt C litsentsiga I kat kohtunikud. Kokku on seega vaja umbes 30 kuni 35 rahvus- ja I kategooria kohtunikku. Säärast hulka pädevaid kohtunikke pole välja panna ühelgi kohtunikekogul, mistõttu on möödapääsmatu vajalike abijõudude kaasamine teistest kohtunikekogudest. Kohtunike vahetus on hädavajalik ka selleks, et Eesti paremad kohtunikud saaksid piisavalt vajalikku võistluspraktikat. Möödunud aastal andsid suurima panuse võistluste läbiviimiseks väljaspool oma maakonda Valgamaa, Lääne-Virumaa, Hiiumaa ja Tallinna kohtunikekogud. 2009.a. novembri seisuga on kehtiva litsentsiga kergejõustikukohtunike maakonniti järgnevalt:

Harjumaa – litsentseeritud kohtunikke kokku 27 , seahulgas A litsentsiga 0 ja B litsentsiga 2

Hiiumaa - 31, 1, 2

Ida-Virumaa – 16, 0, 0

Jõgevamaa - 32, 0, 4

Järvamaa – 3, 0, 2

Läänemaa – 60, 0, 12

Lääne-Virumaa – 114, 2, 10

Põlvamaa – 1, 0, 1

Pärnumaa – 1, 1, 0

Raplamaa – 4, 0, 1

Saaremaa – 1, 0, 0

Tartumaa – 34, 2, 4

Viljandimaa – 1, 1, 0

Valgamaa – 37, 3, 7

Võrumaa – 50, 0, 12

Tallinn – 58, 16, 13

Vaatlejaaruannetes kiitvalt äramärgitud kohtunikud.

Mati Sadam, Martin Parro (Järvamaa), Mai Miss, Heino Kuusaru, Timo Tarve, Peeter Randaru(3x), Margus Randaru, Maarja Kalev, Andrus Arumäe, Allan Pilt, Holger Peel, Madis Pilt (Tallinn), Riho Meri(2x), Illar Mägi (Valgamaa), Maret Takk, Jaak Vettik, Mikk Joorits, Andrus Veermäe, Mare Paloots, Anu Kilki (Lääne-Virumaa), Hanno Koll(2x)(Jõgevamaa), Jekaterina Jutkina, Jaan Aavakivi(2x) (Tartumaa), Raul Metsaäär (Raplamaa).

Parimad. EKJL Kohtunikekogu Juhatus otsustas nimetada 2009.a. parimaks kohtunikekoguks Valgamaa kohtunikekogu (esimees Lembit Leppik), parimaks kohtunikuks Margus Randaru (Tallinn) ja parimaks noorkohtunikuks Maarja Kalev (Tallinn).

Vaatluskohtunike ettepanekud. Lisaks ajakavade korrigeerimist käsitlevatele ettepanekutele on vaatluskohtunikud oma aruannetes esitanud järgmised ettepanekud:

1. Väljastada eri värvi võistlejanumbrid Eesti meistrivõistluste arvestuses osalejatele, jooksuvõistlustel, mis peetakse koos rahvajooksudega (R.Kornet).
2. Alandada kvalifikatsiooninorme Eesti suvistel meistrivõistlustel (R.Aule).
3. Lühendada teatejooksude meistrivõistluste ülesandmise tähtaega neljale päevale (T.Pruul).
4. Eesti talviste meistrivõistluste kvalifikatsioonivõistlused ära jätta (R.Aule).
5. Mitte kasutada võistlejanumbritel numbrite asemel nimesid (eriti kesk- ja pikamaajooksus) (R.Kornet).
6. 6 rajalise halli või staadioni puhul korraldada A klassi meistrivõistlustel kaks finaaljooksu (R.Kornet).
7. Alustada B klassi talviste meistrivõistlustega hiljem, kuna üle Eesti kohalesõit võtab aega (R.Kornet).

Tehniline komisjon. Võistlusmääruste, juhendite ja eeskirjade väljatöötamiseks ning juurutamiseks, spordibaaside võistlusmäärustepärasuse kontrolliks, kohtunike koolitus- ja atesteerimissüsteemi väljatöötamiseks ja läbiviimiseks, võistluste korraldajate abistamiseks, võistluste läbiviimise kontrollimiseks jpm on IAAF-i ja tema maailmajaoliitude struktuuris tehnilised komiteed (või komisjonid, nimi pole siinkohal oluline). IAAF soovib luua sarnased üksused ka kõigi kergejõustikuliitude juurde. EKJL süsteemis on põhilist osa tehnilise komisjoni ülesannetest niivõrd-kuivõrd täitnud kohtunikekogu juhatus, kes tegelikult peaks valitud organina tegelema eeskätt kohtunikutegevuse korraldusliku ja organisatsioonilise küljega ja uute kohtunike värbamisega. Ka puuduvad kohtunikekogu juhatusel tehnilise komisjoni tööks vajalikud rahalised vahendid. Komisjoni võiks moodustada EKJL-i juurde alatise töörühmana, selle koosseisu enamuse peaks moodustama suurte kogemustega A-litsentsiga kohtunikud.

Kokkuvõtteks. Eesti kergejõustikukohtunikud tulid kõigi võistluste teenindamisega edukalt toime. Üldiselt hästi jätkus kohtunike koolitamine ja korduslitsentseerimine, olulisi vajakajäämisi selles vallas oli ainult Järvamaal ja Raplemaal, kus algaval aasal tuleb enam pingutada, nagu ka vastvalminud staadioniga Viljandimaal. Kõikjal, eriti Tallinnas, tuleb tõhustada distantsikohtunike väljaõpet. Järgmise hooaja olulisemateks märksõnadeks kohtunikutegevuses on ettevalmistus 2011.a. Euroopa juunioride meistrivõistlusteks, rahvusvahelise koolituspäeva korraldamine aprillis ja võistlusmääruste uuendatud trüki väljaandmine.

Koostas Peeter Randaru

